

MIÉRT, MIBEN MÁSOK AZ ORSZÁG DOMBVIDÉKI TELEPÜLÉSEINEK A VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI FELADATAI, MINT A KÖRÖSÖK VIDÉKÉN LÉVŐKNEK.

KÖVÁRINÉ SZABÓ ERZSÉBET
KÖVIZIG

Rövid tartalom, amit előzetesen megjelöltem:

Az utóbbi egy-két hónapban számos értekezleten, konferencián vettem részt, ahol a vízgazdálkodás, árvízvédelem aktuális kérdéseiről, beruházásairól kaphattunk tájékoztatást, dicsekedtek a társ vizigések a tervezett fejlesztéseikkel, folyamatban lévő projektjeikkel, adott tájékoztatást az OVF az aktuális elképzeléseiről, számolt be az egységesített utasítások sikereiről, kudarcairól, a módosítási elképzelésekről, a sok-sok milliárdról, amit az ágazatra lehet költeni.

Fentiek ismeretében én dolgozatomban arra szeretnék rávilágítani, összehasonlítást tenni, hogy a Körösök vidékén miért, miben más a helyzet. Mi hogyan állunk a vízgazdálkodás, a vízkárelhárítás létesítményeivel (a nagy elődeink Bodoki, Kienicz, Cseppentő, dr. Goda, Szlávik stb. nyomán). Mi a településeink aktuális helyzete. Nekik, nekünk milyen további fejlesztésekre (vagy inkább a meglévők fenntartására, jó gyakorlatának megtartására) lenne igényünk. Milyen jogszabályi előírásokat (pld. MÁSZ, települési vízkárelhárítási tervek tartalmi követelményei stb.), anyagi támogatási lehetőségeket tartanánk ehhez megfelelőnek. Miért kell folyton „vitába szállnunk”, ha országosan egységes elképzelésekről (pld. differenciált árvízvédelem, vagy akár a töltésen közlekedés szabályozása) esik szó.

A meghatározott téma kidolgozásához be kell valljam, hogy többször nekikezdtem és mindannyiszor ütköztem falakba, rá kellett jöjjenek, hogy a felvetésekor nem voltam elég körültekintő, hatalmas fába vágtam a fejszemet.

Ha csak az árvízvédelmi szakágazat valamennyi szakterületével kapcsolatban szeretném sorba venni annak történetét, jelenlegi helyzetét, fejlesztési szükségszerűségét, jogszabályi háttérét, illetve az azokkal kapcsolatos terveket, elképzeléseket, már abból doktori disszertáció készülhetne.

Így kompromisszumot kellett, hogy kössek.

Dolgozatomban az eredetileg vállalt átfogó témakörből olyan részterületet kívánok bemutatni, mely tudomásom szerint nem rendelkezik olyan széleskörű irodalommal, mint a Körösök vidékének szabályozása, a vízügyek története, az igazgatóság vezetőinek tevékenysége, vagy akár a napjaink vízgazdálkodási-vízkárelhárítási kihívásai.

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság területe 4.108,1 km², melyből 3591 km² /87 %/ mély ártér. Elsősorban Békés megyére terjed ki, de érinti Hajdú-Bihar (Darvas és Komádi külterületével) és Jász-Nagykun-Szolnok (Mezőtúr bel és külterületével és Túrkeve külterületével) megyéket is.

A működési területen 51 település található. Ezekből 40 a mély ártéren, az I. rendű fővédvonal mögött fekszik.

A 40 településből 12 település rendelkezik árvízvédelmi körtöltéssel. (Békés, Békéscsaba, Dévaványa, Doboz, Gyomaendrőd, Gyula, Körösladány, Köröstarcsa, Mezőberény, Szarvas, Szeghalom, Tarhos), melyek közül négy több védtöltést is fenntart. Vagy azért mert azok más-más öblözetben vannak (Gyoma és Endrőd, Körösladány és Újladány, Gyula – Nevelőotthon és Városerdő), vagy azért, mert maga a település egyazon öblözetben, de több településrészről áll (Békéscsaba – Gerla), melyet védeni kellhet a kitört árvizektől.

A lokalizációs öblözetben való elhelyezkedésük is változatos.

Békés, Gyomaendrőd, Körösladány, Köröstarcsa, Szeghalom települések esetében a települési körtöltés a fővédvonalhoz csatlakozik, tehát a körtöltésnek van olyan szakasza, mely I. rendű fővédvonal, így azon jogszabály szerint igazgatóságunk védekezik.

Míg Békéscsaba, Dévaványa, Doboz, Gyula, Mezőberény, Szarvas, Tarhos, települések belterülete távol esik a fővédvonalától, így a körtöltés teljes egészében önkormányzati kezelésben van.

Kis színes:

Van egy intézményi fenntartású, fővédvonalhoz csatlakozó körtöltés is működési területünkön, az u.n. Szanatóriumi körtöltés, mely jelenleg a Békés Megyei Kórház Pándy Kálmán tagkórházát veszi körül, de maga a töltés a DALERD Zrt. tulajdonában van.

Felszólítottuk a Kórházat, hogy készítsen védelmi tervet, de mivel a töltés úgymond idegen tulajdonban van, nem tudunk tovább lépni. Nem egyértelmű, hogy egy esetleges védekezés esetén mi is lenne a jogszerű eljárás, kinek mi is lenne a feladata?

Mert mi is a jelenlegi jogszabályi háttér ezekkel a töltésekkel kapcsolatban?

A védekezésre kötelezettek a vízgazdálkodási törvény jelöli ki:

1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról VI. Fejezete rendelkezik a vizek kártételei elleni védelem és védekezéstről:

16. § (1) A vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátása - a védőművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az állam, a helyi önkormányzatok, illetve a károk megelőzésében vagy elhárításában érdekelt kötelezettsége.

ezen belül:

(4)¹ A vízügyi igazgatási szervnek vízkárelhárítással összefüggő feladata;

d) a helyi önkormányzatok vízkár-elhárítási tevékenységének szakmai irányítása;

e)² a helyi önkormányzatok számára a vizek kártételei elleni védelemmel összefüggő vízkárelhárítási tervek és fejlesztési tervek elkészítéséhez és felülvizsgálatához adatok szolgáltatása, valamint a folyók menti nyílt ártéri települések esetében a vízkárelhárítási tervek elkészítése és a meglévő tervek felülvizsgálata;

(5)³ A helyi önkormányzatok feladata:

a) a legfeljebb két település érdekében álló védőművek létesítése, a helyi önkormányzat tulajdonában lévő védőművek fenntartása, fejlesztése és azokon a védekezés ellátása;

Tehát mit is mond a törvény: Amennyiben egy védőmű kizárólag egy település védelmét szolgálja, akkor a fenntartás, fejlesztés, rajta a védekezés az adott önkormányzat feladata, illetve bár nem mondja ki, de a szövegkörnyezetből következik, hogy akkor az ő feladata a vízkárelhárítási terv készítése is.

S mit is mond még? Hogy a nyílt ártéri települések esetében a terveket a vízügyi igazgatási szervnek kell elkészítenie. Erre még a későbbiekben vissza kívánok térni.

És mit nem határoz meg egyértelműen? Azt, hogy kinek is kell árvízvédelmi tervet készítenie? Csak azon településeknek akik rendelkeznek árvízvédelmi művel, adott esetben körtöltéssel, vagy valamennyinek, amelyik mélyártéren fekszik? De hiszen a fővédvonal mögött fekvő települések esetében ez a védelmi terv már csak belvízvédelmi terv lehet.

Azt sem határozza meg, hogy mi van akkor, ha nem készül ilyen terv, semmilyen szankció nem kerül meghatározásra a törvényben.

Lássuk akkor a védekezési terv készítése kinek is kell, hogy a feladata legyen:

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szerint:

Felkészülés a védekezésre

8. § (1) A védekezésre való felkészülés során a védekezésre kötelezettek feladatai:

a) a védőművek, azok műtárgyai és tartozékai, valamint a védekezési berendezések, gépek, eszközök és felszerelések karbantartása;

b) a védekezési tervek és nyilvántartások elkészítése, kiegészítése;

(3) A védekezési terveket a védekezésre kötelezettnek minden év december 10-ig felül kell vizsgálnia és a változásokat a terveken át kell vezetnie.

A VIZIG műszaki és szervezési adatszolgáltatási kötelezettsége⁴

9. § (1)⁵ A VIZIG szolgáltatója:

a) a védelmi bizottság elnöke útján

b) a helyi önkormányzatok és víztársulatok saját védekezési terveinek elkészítéséhez a mértékadó, illetőleg jellemző vízszintek és vízhozamok, továbbá a befogadó és csatlakozó állami főművek műszaki alapadatait.

(3)⁶ A VIZIG a Vgtv. 16. § (4) bekezdés d) pontja szerinti szakmai irányítási feladatkörében:

a) jóváhagyja a települési vízkárelhárítási terveket,

A 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédekezésről szerint:

A védekezési tervek

3. § (1) A védekezésre kötelezetteknek az R. 8. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felkészülés keretében

a) árvízvédekezési,

d) belvízvédekezési,

tervet kell készíteni.

(11)⁷ A védekezési tervek elkészítésére, továbbá módosítására kizárólag az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló kormányrendelet alapján területi vízgazdálkodás építmények tervezési részszaakterületen tervezői jogosultsággal rendelkező személy vehető igénybe, aki köteles a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízgazdálkodási és tájvédelmi szakértői tevékenységről szóló kormányrendelet alapján árvízmentesítés, árvízvédelem, folyó- és tószabályozás, sík- és dombvidéki vízrendezés, belvízvédelem, öntözés részterületre vonatkozó szakértőt a tervezésbe bevonni.

4. §⁸ A védekezési terveket a VIZIG-ek esetében az Országos Vízügyi Főigazgatóság (a továbbiakban: OVF), a helyi önkormányzatok és a víztársulatok esetében a működési területével érintett VIZIG hagyja jóvá.

Tehát mit is mondanak a jogszabályok?

Védekezési tervet a védekezésre kötelezetteknek kell készítenie (meghatározott szakértő bevonásával), melyet a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet szerint 2014 óta, míg a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet szerint 2016 óta (de mostmár legalább egységesen) a működési területével érintett VIZIG-nek kell jóváhagynia.

Mivel a vízgazdálkodási törvény szerint a települési körtöltéseken, hiszen csak az ő érdeküket szolgálja, az adott önkormányzat védekezik, így annak tervét is az önkormányzatnak kell készítenie.

De lássuk csak, hogy ki is fog védekezni ezeken a körtöltéseken valójában?

Igazgatóságunk működési területén a települési körtöltések a fővédvonal mögött fekvő, II. rendű lokalizációra szolgáló töltések, melyeken így kizárólag a fővédvonal szakadása esetén kellhet védekezni. Egyéb eset nem tud előfordulni.

Ugyanakkor a fővédvonal szakadása esetére teljesen más előírások, protokoll vonatkozik, az már lokalizálás.

Mit is mondanak a jogszabályok?

A 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédekezésről szerint:

A lokalizálás

18. § (1) Ha töltésszakadás veszélye fenyeget vagy az bekövetkezett, a víz továbbterjedésének megakadályozásához, illetőleg a víz tereléséhez és visszavezetéséhez a vízügyi igazgató a szükséges intézkedéseket a lokalizációs terv alapján haladéktalanul köteles megtenni, és a lokalizációs munkák végrehajtására felelős vezetőt kijelölni.

(2) A lokalizálás során gondoskodni kell, különösen:

a) a lokalizációs művek nyílásainak elzárásáról, a védőképességi hiányok megszüntetéséről, szükség esetén új lokalizációs művek kiépítéséről;

b) a védvonal többi szakaszán a védekezés zavartalan folytatásáról;

c) a hírközlés biztonságáról;

d) a szakadás továbbterjedésének megakadályozásáról;

e) a szakadás elzárásáról;

f) a mentesített területre betört víz kártételeinek csökkentéséről és a mederbe való mielőbbi visszavezetéséről.

Tehát mit is jelent ez? A mélyártéren, fővédvonal mögött fekvő települési körtöltések esetében, mivel azok önkormányzati tulajdonban vannak, a jogszabályok jelenleg a védelmi tervek készítését, a fenntartást, fejlesztést az önkormányzatok feladatkörébe, míg a rajta való védekezést a vizig kötelezettségébe adja.

Tehát a vízügyi igazgatónak egy olyan védvonalon kell védekeznie, melyre gyakorlatilag nincsen rálátása, nincsen ráhatása, sőt nincs róla semmilyen ismerete sem.

Ezt a problémát felismerve és kezelendő igazgatóságunk az őszi védműszemléket megelőzően, illetve azokon is minden alkalommal felhívja az önkormányzatok figyelmét a jogszabályi kötelezettségükre, a fenntartás szükségszerűségére és a védelmi terv készítésre, illetve annak napra készen tartására.

S most akkor lássuk, hogy hogyan is állnak körtöltéssel rendelkező településeink a védelmi terveikkel?

Sorsz.:	Település:	Árvízvédekezési terv					Utóljára véleményezve (ÁFO)
		Jóváhagyásra javasolt	Átdolgozásra visszaküldve	Véleményezése folyamatban van	Készítés alatt	Nem küldött	
1.	Békés	1					2013.02.06
2.	Békéscsaba	1					2016.11.17
3.	Dévaványa	1					2013.01.23
4.	Doboz	1		1			2013.01.29
5.	Gyomaendrőd	1					2013.02.13
6.	Gyula		1				2018.02.28
7.	Körösladány		1				2014.07.23
8.	Köröstarcsa		1				2018.06.19.
9.	Mezőberény	1					2017.03.28

Sorsz.:	Település:	Árvízvédekezési terv					Utóljára véleményezve (ÁFO)
		Jóváhagyásra javasolt	Átdolgozásra visszaküldve	Véleményezése folyamatban van	Készítés alatt	Nem küldött	
10.	Szarvas	1					2018.03.21
11.	Szeghalom		1				2012.06.18
12.	Tarhos		1				2008.12.17.
	Összesen:	7	5	1	0	0	
	Mindösszesen:	12 (+1)					

A táblázatból látható, hogy 7 településünk rendelkezik jóváhagyott védelmi tervvel, melyek közül azonban csak három készült 2016 után, tehát annak jóváhagyását már igazgatóságunk igazgatója tette.

4 település terve korábban készült, vagyis tulajdonképpen ezen tervek - bár akkor jóváhagyásra javasoltak voltak - mára már nem felelnek meg a jogszabályi követelményeknek, hiszen kötelezettség az évenkénti felülvizsgálat is, bár arról nem rendelkezik a jogszabály, hogy a jóváhagyott tervek esetében milyen mértékű változások esetében kell azt újra megküldeni jóváhagyásra a vizig részére, így igazgatóságunk jobb híján megköveteli(né) az évenkénti benyújtást jóváhagyásra.

5 település rendelkezik valamilyen minőségű tervvel, de azok a terv vizsgálatokor sem feleltek meg a követelményeknek, így visszaküldésre kerültek, azóta azonban nem láttuk őket, az évenkénti felszólítás eredményeként sem.

Ha már az önkormányzatoktól várjuk a tervkészítést, lássuk, hogy milyen tervet is kell készíteniük a vízügyi szakértő bevonásával?

Jómagam rendelkezem ezen szakértői(SZVV 3.5.) jogosultsággal, Békés és Doboz települések esetében a 2013 évi terveket, míg Szarvas esetében a 2018-ban jóváhagyott tervet magántervezőként, megbízásra én készítettem el.

A többi település esetében munkaköri feladatomban a védelmi tervek véleményezése.

Legutóbb Köröstarcsa védelmi tervét kellett visszaküldeni kiegészítésre, míg Doboz terve a napokban érkezett.

S hogy mik is a legjellemzőbb hiányosságok?

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a jogszabályok nem tesznek különbséget I. rendű (fővédvonal), illetve II. rendű töltéseken való védekezéshez szükséges dokumentáció tartalmában.

A 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédekezésről szerint:

3.§ (2) A védekezési terveknek tartalmazniuk kell mindazokat a dokumentumokat, adatokat, nyilvántartásokat és egyéb terveket, amelyek az eredményes védekezéshez szükségesek.

(3) Árvízvédekezési tervet védelmi szakaszonként kell készíteni.

(Értelemszerűen, igazgatóságunk működési területén lévő települések töltései esetében ez azt jelenti, hogy védtöltésenként. Ennek azon 4 település esetében van jelentősége, ahol több töltést is fenntartanak. Körösladány település pld. rendelkezik a települési töltése tervével, ugyanakkor a Sarkadi öblözetben lévő, az 1980-as töltésszakadás idején épült Újladányi töltése tervének

készítésére eddig még nem sikerült rávonnunk. Gyula, Gyomaendrőd és Békéscsaba rendelkezik tervekkel, még ha azok nem is kerültek eddig kisebb-nagyobb hiányosságok miatt jóváhagyásra)

A terv tartalma:

a) műszaki leírás a védelmi szakasz adatainak, a szakaszra vonatkozó ismereteknek, tapasztalatoknak megfelelően részletezett bemutatásával;

A leírás többé-kevésbé el tud készülni, már ha a tervező tudja értelmezni, hogy mi is a tapasztalatoknak megfelelően részletezett bemutatás.

b) áttekintő helyszínrajz a védett terület, az ott lévő települések, a közlekedési és egyéb infrastruktúrahálózatok, jelentősebb építmények, a lokalizációs vonalak, patakok, belvízvédelmi csatornák, csatlakozó védelmi szakaszok feltüntetésével

Itt a védett terület szó szerint a körtöltés által körülvevett területet jelenti, pedig fontos azon területek bemutatása is, melyek azon kívül vannak, tehát árvíz által veszélyeztetettek.

c) részletes helyszínrajz a védelmi szakaszon és közvetlen környezetében lévő, a méretaránynak megfelelően ábrázolt jelentősebb építmények, továbbá a közeli települések, a folyó, a hullámtér és az anyagnyerő helyek feltüntetésével;

Ilyen melléklet a legtöbb esetben nem készül, fel kell hívjuk a figyelmet a készítésére.

d) hossz-szelvény, a töltés koronaszintjének, a vízoldali és a mentett oldali terepszintnek, az eddig előfordult legmagasabb és a kiépítésre előírt (mértékadó) árvízszintnek, a töltésben lévő és azt keresztező létesítményeknek, továbbá a vízmércéknek az ábrázolásával;

Itt a kiépítésre előírt árvízszint meghatározása szokott problémás lenni, nem egyértelmű, hogy ez milyen szintet jelent. A lokalizációs tervben meghatározott legmagasabb elöntési szint feletti magassági biztonságra semmilyen előírás nincsen, a gyakorlat szerint igazgatóságunk 0,50 m-es biztonságot határoz meg. Volt azonban rá példa, hogy a tervező 0,30 m-t állapított meg.

e) jellemző töltés-keresztmetszelvek torzítatlan méretarányban, megadva, hogy a töltés mely szelvényeségei között érvényesek;

Ezen tervmellékletet sem tartalmazza sok esetben alapvetően a terv, fel kell hívni a figyelmet a készítésére.

f) a töltésállapot jellemzése a védvonal feltártságának, valamint a biztonság számszerű értékelésére rendelkezésre álló adatoknak, a védvonal keresztmetszeti szerkezetének és a korábban végzett töltéserősítéseknek az összefoglaló (szöveges és rajzos) bemutatásával;

A legtöbb esetben ezen melléklet nem tud elkészülni, hiszen ilyen jellegű vizsgálatok, védekezési tapasztalatok nem állnak rendelkezésre

g) kimutatás a védvonalat keresztező létesítményekről;

h) a védvonalat keresztező létesítmények megvalósulási (állapot) terve, az üzemelési előírásokkal és a felülvizsgálatok jegyzőkönyveivel;

i) hírközlési és adatátviteli hálózatok ismertetése;

j) segédletek (így például belső utasítások, kézikönyvek, korábbi védekezések zárójelentései, cím- és telefonjegyzék);

A Mérnök Kamara segédletéből a releváns mellékletek elhelyezése a tervben nem szokott egyértelmű lenni, így ezek pótlására szinten minden alkalommal fel kell hívni a tervezőket.

Probléma azonban, hogy ez a segédlet tulajdonképpen a dombvidéki települések védekezési terveinek készítéséhez ad segítséget.

A benne foglaltak sok esetben a mi mentett ártéren lévő, II. rendű töltéseink esetében értelmezhetetlenek, főleg annak ismeretében, hogy egyébként a töltéseken való védekezés igazgatóságunk kötelezettsége, a felelős a védekezésért az igazgató.

MÓDSZERTANI SEGÉDLET A
TELEPÜLÉSI VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI TERVEK
KÉSZÍTÉSÉHEZ

MAGYAR MÉRNÖKI KAMARA VÍZGAZDÁLKODÁSI- ÉS VÍZÉPÍTÉSI TAGOZATA

2015. április

Melléklet
száma

Melléklet címe

**SZÖVEGES,
TÁBLÁZATOS
MELLÉKLETEK**

SEGÉDLETEK

M-1	Védekezési készültségi fokozat elrendelő határozat ??
M-2	Védekezési készültségi fokozat megszüntető határozat ??
M-3	Napi jelentés ??
M-4	A vízkárelhárítás során foglalkoztatott létszám
M-5	A vízkárelhárítás során alkalmazott gépek és
M-6	A vízkárelhárítás során felhasznált anyagok
M-7	Összefoglaló jelentés ??
M-8	Jegyzőkönyv az éves felülvizsgálathoz

Segédlet	Segédlet címe
S-01	Az állami vízkárelhárítás irányítás rendszere és a
S-02	Az önkormányzati védelmi szervezeti beosztás
S-03	Települési vízkár-elhárítási szervezet felépítése
S-04	A vízkárelhárításhoz igénybe vehető erőforrások adatai és beszerzési lehetőségei
S-05	A védelmi napló vezetésének általános szabályai
S-06	Ellenőrző lista a védelemvezető részére ??
S-07	Vízrajzi adatszolgáltatók elérhetőségei ??
S-08	Szakmai tanácsadók névjegyzéke
S-09	Infrastruktúra-üzemeltetők elérhetőségei
S-10	A vízkárelhárítással összefüggő jogszabályok jegyzéke
S-11	A vízkárelhárítással összefüggő fogalom-meghatározások
S-12	Tervjegyzék
S-13	Tájékoztató a figyelőszolgálatot ellátó örök részére ??
S-14	A jellemző árvízi jelenségek okai, formái és a védekezés

A kérdőjellel jelöltek a települési töltéseink esetében irrelevánsak.

Megoldás lehet egy másik típusú segédlet, mely a II. rendű töltésekre vonatkozna, vagy?????

további melléklet:

k) a szakasz védekezési naplója;

Ez egy kockás füzet, mely nem tartalmaz semmilyen információt, hiszen védekezés a töltéseken nem volt.

Jogszabály szerint további kötelező melléklete a tervnek:

(8) A védekezési tervek mellékletét képezi a védekezésre kötelezett szervezetek részéről a védekezésben résztvevők név-, cím- és beosztási jegyzéke.

(9) A VIZIG-ek, a víztársulatok és az önkormányzatok évenként védekezési szervezeti beosztást készítenek.

A szervezeti beosztás tartalma:

a) a védekezéshez igénybe vehető személyek nevének, munkahelyük címének, telefonszámának, munkahelyi beosztásának, lakásuk címének, telefonszámának, továbbá védekezési beosztásuknak, szolgálati helyüknek és telefon- (fax-)számának,

b) az árvíz- és belvízvédekezési készültség egyes fokozataiban a védelmi szakaszon szolgálatot teljesítő irányító és őrszemélyzet létszámának - beleértve a segédőri és vészőri létszámot is -,

Ez a települési töltéseken való védekezés esetében, az önkormányzatok által értelmezhetetlen.

c) a szakasz-védelemvezetőnek és helyettesének meghatározása.

A legutóbb véleményezett Köröstarcsai terv esetében itt az igazgatóság fővédvonalai árvízvédelmi szakaszának a védelemvezetője került feltüntetésre, pedig a jogszabály a települési védelemvezető megnevezését kéri, aki a település polgármestere, vagy az általa kinevezett személy lehet.

De akkor térjünk csak vissza a nyílt ártéri települések esetére, a II. rendű településekre vonatkozó segédlet szükségességére, arra, hogy ki is védekezik egy töltésszakadás után a lokalizációs töltéseken.

Mit is mondott a vízgazdálkodási törvény a védelmi tervek készítéséről?

A vizig feladata a folyók menti nyílt ártéri települések esetében a vízkárelhárítási tervek elkészítése és a meglévő tervek felülvizsgálata;

Tehát ez nem eretnokség.

Véleményem szerint hosszú távon mindenképpen az lenne a legjobb megoldás, ha a települési tulajdonban lévő, a mélyártéren lévő körtöltések kezelői joga a vízügyi igazgatóságokhoz kerülne.

A jogszabály kötelezi a településeket a védelmi művek fenntartására, fejlesztésére, hiszen az az érdekükben létesült, így ez rendben van így, erre napjainkban már gondot is fordítanak a települések igazgatóságunk működési területén. (bár ez nem kevés energiánkba került az elmúlt évek őszi szemléi során)

A kezelői jog mellett ugyanakkor célszerűen a védelmi tervek készítése is az igazgatóság feladatává kellene, hogy váljon, s mint ahogy az a lokalizációs tervek esetében az OVF által előírásra került, ezek esetében is felelősök megnevezése lenne célszerű, akik készítik a védelmi tervet, megismerik azt, megismerik továbbá a település adottságait, erőforrásait, vezetőit, napi kapcsolatot alakítanak ki azokkal, az esetleges eredményes védekezés érdekében.

S akkor még mindig rendezetlen marad a Szanatóriumi körtöltés esete, ahol az 1800-as évek végén épült töltés, mely védekezésre alkalmas állapotban van, de megyei önkormányzati tulajdon véd egy állami vállalat tulajdonában lévő töltés.

Itt is kérdéses, hogy kinek kell a védelmi tervet készítenie?

Aki a tulajdonos? De hiszen ő egy erdőkezelő, akinek nem okoz kárt az árvízi elöntés.

Akinek az érdeke a töltés jó állapota? De hiszen neki semmilyen beleszólása nincsen a töltés életébe, a tulajdonos akár el is bonthatná a létesítményt.

A vizig, aki védekezni fog a töltésen? Neki azonban nincsen sem jogszabályi, sem tulajdonosi, sem érdekelti felhatalmazása erre.

Nyilvánvaló, hogy ez esetben is a jogszabályi felhatalmazás megfelelően tudná kezelni a helyzetet.

További rendezetlen kérdés, hogy mit is lehet tenni, ha az önkormányzatok nem tesznek eleget jogszabályi kötelezettségüknek, vagyis nem építenek, tartanak fent, fejlesztenek védműveket, illetve nem készítenek a meglévőkhöz védelmi terveket.

Vonatkozó jogszabály:

9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet a vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól szerint

3. A vis maior esemény bejelentése⁹

(6)¹⁰ A bejelentést követően haladéktalanul, de legkésőbb 30 napon belül a helyi önkormányzat székhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal által összehívott és koordinált bizottság helyszíni vizsgálatot végez (a továbbiakban: előzetes helyszíni vizsgálat). Az előzetes helyszíni vizsgálatot végző bizottság tagja a fővárosi és megyei kormányhivatal és a Katasztrófavédelmi Igazgatóság képviselője, továbbá szükség szerint a helyi önkormányzat székhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal felkérése alapján

a) ár- vagy belvíz elleni védekezés, ár- és belvízvédelmi vízi létesítmény károsodása esetén a helyi önkormányzat székhelye szerint illetékes vízügyi igazgatóság,

(7)¹¹ Az előzetes helyszíni vizsgálat lefolytatásáról a 3. melléklet A) része szerinti jegyzőkönyvet elektronikusan - az ebr42 rendszerben - kell kiállítani. A rendkívüli időjárás által közvetlenül okozott károk (5) és (6) bekezdés szerinti vizsgálata esetében az OMSZ a Katasztrófavédelmi Igazgatóság kérésére - térítésmentesen - tájékoztatást küld.

3. melléklet a 9/2011. (II. 15.) Korm. rendelethez¹²

A)¹³ ELŐZETES HELYSZÍNI VIZSGÁLAT JEGYZŐKÖNYVE

Igénylésazonosító

Az ellenőrzés tárgya:	
A jegyzőkönyv felvételének helyszíne:	
A jegyzőkönyv felvételének időpontja:	
Az ellenőrzéshez felhasznált iratok:	

Jelen vannak

Önkormányzat részéről:		A helyi önkormányzat székhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal részéről:	
Beosztás:		Beosztás:	
Telefon:		Telefon:	
Fax:		Fax:	
E-mail:		E-mail:	

P.

H. P.

H.

.....

.....

Egyéb felkért szerv részéről:	itt a VIZIG	Egyéb felkért szerv részéről:	
Beosztás:		Beosztás:	
Telefon:		Telefon:	
Fax:		Fax:	
E-mail:		E-mail:	

P.

H. P.

H.

.....

.....

P.

H. P.

H.

.....

.....

Vis maior esemény adatai

Vis maior esemény leírása:		
----------------------------	--	--

Sorszám	Vis maior esemény megnevezése	Település	Utca	Házszám	Hrsz.	Érintett alapterület	Mértékegység (m ² , m ³ , fm)	Megállapítások (károsodás mértéke, tulajdonjog - viszony)
1.								
2.								
3.								
4.								

Védekezési fokozat mértéke:	
Védekezési fokozat elrendelésének időpontja:	
Védekezési fokozat megszüntetésének időpontja:	
Védekezés kezdési ideje:	
Védekezés befejezési ideje:	

Megállapítások	ide kerül többek között, de minden esetben bejegyzésre, hogy rendelkezik-e a település vízkárelhárítási tervvel
A kár önkormányzati tulajdonban keletkezett (igen/nem):	
A káreseményt az önkormányzat időben - 7 napon belül bejelentette (igen/nem):	
A bejelentett esemény vis maiornak tekinthető-e (igen/nem):	
Indokolás:	

A helyreállítás megvalósításával kapcsolatos egyéb megállapítások:	
--	--

Záradék:	
----------	--

Megjegyzés: A jegyzőkönyvet a helyszíni vizsgálat lefolytatásánál jelenlévő személyeknek kell aláírnia. A jelenlévők az esetleges külön véleményét „A helyreállítás megvalósításával kapcsolatos egyéb megállapítások” rovatban rögzíthetik.

Igazgatóságunk jelenlegi gyakorlata fentiekkel kapcsolatban az, hogy amikor a települések a vismajor alapból kívánják finanszírozni védekezési költségeiket a jogszabály szerinti szemle során kötelezően készítendő jegyzőkönyvben rögzítjük (pirossal jelölt helyen), hogy a település rendelkezik-e vízkárelhárítási tervvel.

A támogatás megítélése során azonban minden esetben a Kincstár döntése, hogy ezt az információt figyelembe veszi-e vagy sem. Mivel nincs jogszabályi kötelezettség, így jogszerűen nem is vehető ezen információ figyelembe.

Persze mindezzel kapcsolatban csak a belvízvédekezésre vonatkozóan van a Körösök vidékén gyakorlat, hiszen töltésszakadásra, így körtöltéseken való védekezésre igazgatóságunk működési területén 1980-ban volt példa utoljára, azonban teljesen más jogszabályi környezetben.

Arról pedig a dolgozat írásakor nem rendelkezem információval, hogy milyen tervek álltak akkor rendelkezésre a védekezéshez a dobozi, illetve a tarhosi körtöltésen? Ott hogyan és kik látták el akkor a védekezési feladatokat?

Az előadásomat a vándorgyűlésen ezekkel az információkkal feltétlenül ki kívánom majd egészíteni.

Gyula, 2018. június 15.